

FM 2016.240

FM 2016.240

Fogedsager og foreløbige retsskridt 1.9 og 71.3 - Retspleje 12.4 - Pengevæsen 5.7

Rykkergebyr under inkasso?

- ♦ *Artiklens emne er, hvorvidt der kan opkræves gebyr efter rentelovens § 9 b for rykkere, der fremsendes af inkassator i et inkassoforløb, efter at der er opnået tvangsfuldbyrdsgrundlag med fulde udenretlige eller retlige inkassoomkostninger. Med Vestre Landsrets kendelser i FM 2016.150 og i U 2016.3458 V er der taget afstand fra de synspunkter, der ligger til grund for Østre Landsrets afgørelser i U 2002.2589 Ø og FM 2013.64. Dermed hersker der forskellig retstilstand i de to landsretters område på dette punkt, og i skrivende stund afventes Procesbevillingsnævnets afgørelse om tredjeinstansbevilling i sagen FM 2016.150. Forfatteren kommenterer præmisserne bag FM 2016.150 og argumenterer for, at afgørelserne fra Vestre Landsret er forkerte.*

Af advokat (H) Karsten N. Müller, Advokatfirmaet Müller advokatanpartsselskab. Formand for Danske INKASSOadvokater

1. Indledning

Den 31. maj 2016 afsagde Vestre Landsret kendelse, der er offentliggjort i Fuldmægtigen under FM 2016.150.¹ Vestre Landsret stadfæstede en kendelse afsagt af Fogedretten i Aarhus,² hvorved en fordringshaver blev afskåret fra at forlange gebyr for rykkere, der var fremendt til skyldneren af den inkasserende advokat, efter at skyldner havde misligholdt en afdragsordning, der var indgået i fogedretten. Begrundelsen var, at der var tilkendt sædvanligt inkassosalær i fogedretten, og at dette måtte omfatte den inkasserende advokats efterfølgende fremsendelse af rykkere.

Den 13. juni 2016 afsagde Vestre Landsret i en anden sag en tilsvarende kendelse, der er offentliggjort i U 2016.3458 V.³

Østre Landsret har tidligere taget stilling til samme spørgsmål i to offentliggjorte afgørelser med det modsatte resultat; U 2002.2589 Ø⁴ og FM 2013.64.⁵

Kendelserne afsagt af henholdsvis Vestre Landsret og Østre Landsret er uforenelige og medfører en forskellig retstilstand alt efter, om et forhold bedømmes i den ene eller i den anden landsrets område. Dette er i sagens natur uholdbart. Der er indgivet ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe Vestre Landsrets afgørelse i sagen FM 2016.150 for Højesteret, og Danske INKASSOadvokater har udtalt sig til støtte for denne ansøgning. I skrivende stund vides ikke, om der opnås tredjeinstansbevilling.

Denne fremstilling er en gengivelse og en udbygning af de synspunkter, der er givet udtryk for i støtteudtalelsen fra Danske INKASSOadvokater.

2. Retspraksis

Jeg er bekendt med fire landsretsafgørelser om dette emne; to offentliggjorte kendelser fra Østre Landsret (U 2002.2589 Ø og FM 2013.64) og to offentliggjorte kendelser fra Vestre Landsret (FM 2016.150 og U 2016.3458 V).

I U 2002.2589 Ø var der tale om en afdragsordning indgået udenretligt efter fremsendelse af inkasso opkrævning med fulde

“takstmæssige” udenretlige inkassoomkostninger efter bilag 1 til inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen.⁶ Gebyrbelagte rykkere var fremsendt til skyldner af den inkasserende advokat, inden sagen blev indbragt for fogedretten. Fogedretten havde i sin kendelse henvist til forarbejderne til rentelovens § 9 a (nu § 9 b), herunder til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Østre Landsret godkendte de opkrævede rykkergebyrer med bl.a. følgende bemærkninger:

“Rentelovens § 9a som affattet ved lov nr. 462 af 7. juni 2001 giver hjemmel til, at en erhvervsdrivende kan kræve et rykkergebyr på højst 100 kr. inkl. moms for en rykkerskrivelse, der er fremsendt med rimelig grund.

Der er ikke grundlag for at fastslå, at det med bestemmelsen har været tilsigtet hverken at udvide eller indskrænke de situationer, hvor en rykkerskrivelse i anledning af betalingsmisligholdelse udløser et gebyr.

De inkassoomkostninger, som er belastet skyldnerne ved sagens overgivelse til inkasso, omfatter ud over indledende ekspeditioner blandt andet oprettelse af et frivilligt forlig samt indgåelse af afdragsordning med skyldneren og kontrol med, at ordningen overholdes. Inkassoomkostningerne omfatter derimod ikke en udsendelse af en rykker i anledning af en konstateret misligholdelse af den indgæede afdragsordning.”

Faktum i FM 2013.64 svarede til faktum i U 2002.2589 Ø. Forud for inkasso havde fordringshaver fremsendt 3 gebyrbelagte rykkere, og under inkassoforløbet havde den inkasserende advokat fremsendt yderligere gebyrbelagte rykkere. Fogedretten havde afvist sagen med den begrundelse, at der var krævet gebyr for flere end 3 rykkere i en situation, hvor skyldner inden for en sammenhængende periode til stadighed havde været i restance vedrørende samme skyldforhold, altså i strid med rentelovens § 9 b, stk. 2, første sætning, andet led.

Østre Landsret godkendte de opkrævede rykkergebyrer med bl.a. følgende bemærkninger:

1 Vestre Landsrets 15. afdeling, kendelse afsagt den 31. maj 2016 i sagen B-0586-16.

2 Fogedretten i Aarhus, kendelse afsagt den 11. juni 2015 i sagen FS 21-2757/2015.

3 Vestre Landsrets 15. afdeling, kendelse afsagt den 13. juni 2016 i sagen B-0588-16.

4 Østre Landsrets 18. afdeling, kendelse afsagt den 23. august 2002 i sagen B-1800-02.

5 Østre Landsrets 9. afdeling, kendelse afsagt den 20. november 2012 i sagen B-3744-12.

6 Bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling med senere ændringer. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. august 2002.

“Under disse omstændigheder, hvor der med [skyldner], efter at sagen er overdraget til inkasso ved advokat er indgået en aftale om afdragsordning for det samlede tilgodehavende, finder landsretten, at det har været berettiget at opkræve 3 rykkergebyrer for de udeblevne afdrag, jf. rentelovens § 9 b, stk. 2.”

I sagen **FM 2016.150**, hvorved fogedrettens afgørelse blev stadfæstet, udtalte Vestre Landsret:

“Det fremgår af oplysningerne i sagen, at [fordringshaver] ved fogedrettens påtegning af 19. december 2013 på betalingspåkrav opgjorde kravet og tillagde inkassosalær til [fordringshaver] ved advokat ... på 1.420 kr.

Advokat ... har ved fogedrekvisition af 15. marts 2015 medtaget et “gebyr afdragsrykker” på 300 kr. og har ved brev af 30. marts 2015 som begrundelse anført, at der har været påbegyndt en afdragsordning, og at der i den anledning har været rykket for betaling tre gange.

Adgangen til at opkræve rykkergebyrer er reguleret i rentelovens § 9 b. Der er hverken efter ordlyden af rentelovens § 9 b eller i bestemmelsens tilblivelseshistorie er holdepunkt for, at der – efter at fordringen er taget til inkasso, og et inkassosalær er tilkendt i overensstemmelse med de sædvanlige takster for sagsomkostninger i inkassosager – som yderligere sagsomkostninger kan tilskrives senere rykkergebyrer, herunder gebyrer for rykkerskrivelser vedrørende en afdragsordning, der er indgået efter etableringen af tvangsfuldbyrdses-grundlaget.”

For at forstå landsrettens præmisser, herunder navnlig henvisningen til “bestemmelsens tilblivelseshistorie”, skal man kende præmisserne for den kendelse, som fogedretten i Aarhus afsagde den 11. juni 2015, hvorfor disse her gengives in extenso:

“Spørgsmålet om berettigelsen af at kræve rykkergebyr efter dom fremgår ikke direkte af ordlyden, hverken i renteloven eller i retsplejeloven.

Fogedretten træffer bestemmelse om omkostninger ved gennemførelse af krav, jf. retsplejelovens § 503.

I forbindelse med dommen er rekvirenten tilkendt indenrettlige sagsomkostninger, der til dels består af inkassosalær. De allerede tilkendte sagsomkostninger dækker efter fogedrettens opfattelse tillige fremsendelse af rykkerbrev som i denne sag. Dette fremgår således af betænkning 1341/1997 om småsags- og inkassoproses^[7] side 385, hvoraf blandt andet fremgår:

“... Inkassosalæret er advokatens vederlag for dennes udenretslige arbejde med at opgøre kravet, sende rykkerbrev til skyldner, indgå betalingsaftale (frivilligt forlig) eller indgive sagen til retten samt – i det omfang sagen forberedes mundtligt – deltagelse i forberedende retsmøde. Det dækker endvidere ekspedition af udeblivelsesdom og indgivelse af anmodning om tvangsfuldbyrdelse samt modtagelse og afregning af det skyldige beløb. Inkassosalæret dækker herudover afsendelse af rykkerbreve til skyldner ved manglende betaling efter dommen eller manglende overholdelse af afdragsordning samt regelmæssige opgørelser til skyldner (f.eks. én gang årligt) om størrelsen af betalte renter og afdrag samt kreditors resttilgodehavende”.

Uagtet af foranstående citat er gengivet i en betænkning, der ikke blev udmøntet i lovændringer, anser fogedretten det for udtryk for gældende ret. Således er ovennævnte passus også anvendt og citeret i 4 landsretsafgørelser fra 2007, jf. Østre Landsrets kendelse af 10. juli 2007, 10. afd., sag nr. B-1306-07, Østre Landsrets kendelse af samme dag, 10. afd., sag nr. B-1307-07, Vestre Landsrets kendelse af 13. juli 2007, sag nr. B-0944-07 og Vestre Landsrets kendelse af 27. juli 2007, sag nr. B-0966-07. Afgørelserne er optrykt

i Fuldmægtigen under FM 1-2007-1037227, 1-207-1037228, 1-2007-1299796 og 1-2007-1299795.

Fogedretten anser det ligeledes for uden betydning, at der efter betænkningens fremkomst er indført regler om rykkergebyrer i renteloven, først med hjemmel i § 9 a, og nu med hjemmel i § 9 b. Fogedretten lægger i den forbindelse vægt på, at der ikke i forarbejderne til renteloven, eller i øvrigt i forbindelse med indførelse af regler om behandling af sager om mindre krav og betalingspåkrav, eller i forbindelse med ændring af retsplejelovens regler om sagsomkostninger, er taget stilling til citatet fra betænkning 1341/1997, endsiage taget afstand herfra.

Herefter, og da de af rekvirenten anførte afgørelser [U 2002.2589 Ø og FM 2013.64] vedrører andre spørgsmål, anser fogedretten rekvirentens fremsendelse af rykkerbrev for omfattet af de sagsomkostninger, der er tilkendt ved betalingspåkravet.”

I sagen **U 2016.3458 V** har Vestre Landsrets 15. afdeling i en tilsvarende sag afsagt kendelse den 13. juni 2016. Faktum i denne sag afviger fra faktum i sagen FM 2016.150 alene derved, at der var tale om en afdragsordning indgået udenretligt efter afsigelse af udeblivelsesdom under et inkassoforløb, og at gebyrbelagte rykkere var fremsendt til skyldner, inden sagen blev indbragt for fogedretten i Aarhus. Flertallets præmisser for Vestre Landsrets afgørelse var enslydende med FM 2016.150.

En landsdommer afgav dissens. I dissensen udtales det bl.a.:

“Da [skyldner] har misligholdt afdragsordningen, der er indgået efter udeblivelsesdommen, har leasingselskabets advokat været berettiget til at kræve rykkergebyr forud for udlægssagen, idet der er tale om en rimelig og relevant udgift under inkassoforløbet.”

3. Om forskelle i faktum

Som ovenfor citeret, anfører Fogedretten i Aarhus afslutningsvis i præmisserne for sin afgørelse den 11. juni 2015, at afgørelserne U 2002.2589 Ø og FM 2013.64 vedrører andre spørgsmål. Dette synspunkt kan ikke tiltrædes.

De citerede fire afgørelser omhandler alle variationer over den situation, at et misligholdt krav tages til inkasso, og der indgås aftale om afvikling af gælden med tillæg af renter, rykkergebyrer, evt. inkassogebyr og “takstmæssige” inkassoomkostninger – udenretlige eller indenretlige.

Fælles for afgørelserne er, at der er indgået aftale om afvikling efter etablering af tvangsfuldbyrdsesgrundlag i form af forlig, fogedpåtegning på betalingspåkrav eller dom. Aftalen om afvikling er enten indgået udenretligt eller under et møde i fogedretten. Aftalen om afvikling misligholdes, og den inkasserende advokat udsender rykkere, for hvilke der opkræves gebyr efter rentelovens § 9 b.

Afgørelsen U 2002.2589 Ø behandler direkte det samme retlige spørgsmål som Vestre Landsret i sagen FM 2016.150. Og afgørelsen i FM 2013.64 må forudsætte, at Østre Landsret stod ved afgørelsen fra 2002.

Det kan ikke tillægges betydning for den retlige bedømmelse af kreditors krav på rykkergebyrer i de beskrevne situationer, om tvangsfuldbyrdsesgrundlaget er etableret udenretligt eller retligt, og om afviklingsaftalen er indgået udenretligt eller i forbindelse med f.eks. et fogedretsmøde.

4. Kritik af præmisserne for Vestre Landsrets kendelser i sagerne FM 2016.150 og U 2016.3458 V

Vestre Landsrets afgørelser bygger på det synspunkt, at de “takstmæssige” inkassoomkostninger – udenretligt som retligt – dækker

fremsendelse af rykkere under et inkassoforløb, og at rykkergebyrer derfor er afskåret efter rentelovens § 9 b, stk. 2, første sætning.

Landsretten henviser i sine præmisser til “*bestemmelsens tilblivelseshistorie*”, uden at det umiddelbart kan udledes, hvad der her tænkes på i relation til rentelovens § 9 b. Fogedretten i Aarhus henviser som ovenfor citeret til betænkning 1341/1997 om småsags- og inkassoproces, side 385.

Det er efter fogedrettens opfattelse uden betydning, at den pågældende betænkning ikke udmøntede sig i lovændringer. Dette synspunkt kan for så vidt tiltrædes, men af andre grunde, som nærmere redegjort senere nedenfor.

Fogedretten, og præsumptivt Vestre Landsret, finder det videre uden betydning, at der efter betænkning 1341/1997 er indført regler om rykkergebyrer i renteloven, først med hjemmel i § 9 a, og nu med hjemmel i § 9 b. Den omstændighed, at der ikke er taget stilling til spørgsmålet i de senere *faktiske* forarbejder til rentelovens § 9 a, nu § 9 b tillægges heller ikke betydning. Det omtales ikke, men både fogedretten i Aarhus og Vestre Landsret må ligeledes anse det for at være uden betydning, at der efter betænkning 1341/1997 blev indført regler om beløbsmaksimering af de udenretlige inkassoomkostninger ved inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen fra 2002. Det er min opfattelse, at disse synspunkter ikke er holdbare, og at Vestre Landsrets afgørelser derfor er forkerte.

Inkassoomkostningerne før og efter inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen

Forud for inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen var de udenretlige inkassoomkostninger, der efter retspraksis kunne opkræves hos skyldner af advokater på fordringshavers vegne i forbindelse med inkasso, ikke reguleret af lov eller anden form for takstmæssig fastsættelse. Efter Konkurrenceankenævnets kendelse den 27. juni 1996 blev de vejledende salærtakster for advokater, herunder i inkassosager, således ophævet pr. 1. august 1996.

Efter den 1. august 1996 opkrævede inkasserende advokater i almindelighed “inkassosalærer” hos skyldner på fordringshavers vegne med beløb, der tog udgangspunkt i de tidligere vejledende salærtakster, i mange tilfælde med en vis pristalsregulering. Den tidligere pligt til at tilbyde nedsat inkassosalær med 50 % ved hurtig indfrielse blev ligeledes i almindelighed videreført. Selvom der udviklede sig en forskel i omkostningsniveauet, blev der med andre ord opretholdt en vis ensartethed og forudsigelighed ved opkrævningen af udenretlige inkassoomkostninger.⁸

Med bekendtgørelsens maksimering af fordringshavers kompensationsmulighed skete der pr. 1. august 2002 en drastisk beskæring af fordringshavers samlede mulighed for compensation, der ikke efterfølgende er indhentet. Omkostningsdækningen under udenretlig inddrivelse blev således reduceret med mellem 30 og 50 %.⁹ Bekendtgørelsens beløbsmaksimering medførte umiddelbart væsentlige ændringer i den måde, de udenretlige inkassoomkostninger blev anskuet. En så væsentlig reduktion i omkostningsdækningen medførte i sagens natur, at det samme arbejdsomfang ikke uden videre kunne anses for at være dækket.

Advokatrådet tilkendegav i sit høringsvar over inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen, at de nye takster for udenretlig inkasso ville betyde, at den tidligere praksis om lavere omkostninger ved hurtig betaling ikke kunne forventes opretholdt. Advokatnævnet

har endvidere fastslået, at det ikke er i strid med god advokatskik at undlade at tilbyde skyldneren reducerede omkostninger ved hurtig betaling, jf. nævnets kendelse af 27. juni 2002 (j.nr. 02-0301-2000-0359).¹⁰

Så selvom det i 1997 var almindelig praksis, at en advokat ikke opkrævede gebyr for rykkere under et inkassoforløb, er dette ingenlunde en selvfølge efter bekendtgørelsens beløbsmaksimering i 2002. Beskrivelsen af disse forhold i betænkning 1341/1997 kan derfor ikke uden videre lægges til grund efter den 1. august 2002, hvor bekendtgørelsen trådte i kraft.

Der er tilstræbt en sådan sammenhæng mellem beløbene i bekendtgørelsens bilag 1 og landsretspræsidenternes vejledende takster for sagsomkostninger i betalingspåkrav og inkassosager, at det ikke gør nogen forskel for disse betragtninger, om inkassoomkostninger er opkrævet udenretligt, eller om der fogedretligt er tilkendt inkassoomkostninger, eller om der civilretligt er tilkendt et beløb til dækning af udgiften til advokatbistand i en inkassosag.

Betænkning 1341/1997

Hverken fogedretten i Aarhus eller Vestre Landsret støtter deres afgørelser på forarbejderne til rentelovens § 9 b. Derimod henviser landsretten til bestemmelsens “*tilblivelseshistorie*”, og fogedretten i Aarhus støtter sig særligt til et citat fra betænkning 1341/1997. Det må være rimeligt at gå ud fra, at det er denne betænkning, som Vestre Landsret henviser til som tilblivelseshistorien bag rentelovens § 9 b.

Det må understreges, at Betænkning 1341/1997 *ikke* er en del af tilblivelseshistorien bag rentelovens § 9 b. Betænkningen fra 1997 beskæftigede sig *ikke* med en regulering af udenretlig inddrivelse generelt eller af rentelovens regler konkret. Betænkningens lovforslag ville indebære ændringer i retsplejeloven, mortifikationsloven, retsafgiftsloven, straffeloven og lejeloven. Men *ikke* i renteloven. Betænkningen havde alene som sigte at foreslå en ændring af retsplejeloven m.v., således at der blev indført regler om en forenklet *retlig* inkassoproces og en særlig *retlig* procesform for bestridte, mindre krav.

Betænkningen udmøntede sig ikke i nogen lovregulering, men er uden tvivl en del af tilblivelseshistorien bag retsplejelovens nuværende regler om forenklet inkasso ved betalingspåkrav og om småsagsprocessen. Derimod er betænkningen på ingen måde en del af tilblivelseshistorien bag rentelovens § 9 b. Denne betænkning kan således ikke tillægges vægt som en del af denne bestemmelses forarbejder – det være sig direkte eller indirekte.

Fogedretten støtter sit synspunkt om denne bekendtgørelses relevans på, at den citerede passus tillige er gengivet i fire trykte landsretsafgørelser – to fra Østre Landsret og to fra Vestre Landsret. Ingen af de pågældende afgørelser har dog relevans for vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt der kan opkræves rykkergebyr under et inkassoforløb.

FM 1-2007-1037227 (ØLK), FM 1-2007-1037228 (ØLK), FM 1-2007-1299795 (VLK) og FM 1-2007-1299796 (VLK) slog alle fast, at der ikke kunne kræves nyt inkassosalær i sager om fuldbyrdelse af ældre domme, hvorved der var tilkendt sagsomkostninger til advokatbistand under inkasso. Citatet fra betænkning 1341/1997 blev påberåbt til støtte for det synspunkt, at

⁸ Dette kan ikke underbygges med empiriske eller statistiske undersøgelser, men det er efter min opfattelse og erfaring en retvisende beskrivelse af advokaternes generelle inkassopraksis forud for den 12. juli 2002. Forskelle er naturligvis forekommet.

⁹ Se f.eks. Peter Lunding Smith, Replik om omkostninger ved udenretlig og retlig inddrivelse, Fuldmægtigen nr. 1, 2003, side 1 ff.

¹⁰ Der kan henvises til Kristian Korfits Nielsen og Rasmus Møller Madsen, Nye regler med betydning for advokaters inkassoarbejde, ADV 11/2002, side 245 ff., nærmere side 252. Endvidere henvises til Søren C. Volder og Tanja Lykke Stougaard, Praktisk inkasso, 3. udgave, Karnov Group 2015 side 106.

“Som udgangspunkt omfatter inkassosalæret indgivelse af anmodningen om tvangsfuldbyrdelse.”

og, at

“... kærendes omkostninger ved den efterfølgende inddrivelse af kravet er dækket af de sagsomkostninger, kærende blev tilkendt ved dommen ...”

De pågældende afgørelser taler om indlevering af udlægsbegæring og i generelle termer om kreditors omkostninger til fortsat eller genoptaget udenretlig inddrivelse. Men landsretterne havde hverken direkte eller indirekte anledning til at tage stilling til det spørgsmål, om der særskilt kunne opkræves gebyr for rykkere i anledning af en misligholdt afdragsordning under den udenretlige inddrivelse.

Det kan afvises, at afgørelserne FM 1-2007-1037227 (ØLK) og FM 1-2007-1037228 (ØLK), skulle indebære en tilbagegang fra Østre Landsrets tidligere afgørelse i sagen U 2002.2589 Ø. Østre Landsret fastholdt således forudsætningsvis sit synspunkt om rykkergebyrer under inkasso i den senere afgørelse FM 2013.64.

Den omstændighed, at samme passus fra betænkning 1341/1997 har været citeret i senere afgørelser, kan ikke tillægges betydning, da det skete til støtte for synspunkter, der er uden relevans for nærværende problemstilling.

Rentelovens §§ 9 a og 9 b

Den nuværende § 9 b i renteloven, der hjemler blandt andet opkrævning af rykkergebyrer, blev indsat ved Lov nr. 462 i 2001. Bestemmelsens forarbejder udtaler sig ikke om forholdet mellem rykkergebyrer og de “inkassosalærer”, der på det tidspunkt blev opkrævet af advokater på fordringshavers vegne med støtte i retspraksis. Heller ikke de senere forarbejder for den nuværende § 9 a, der er hjemmelsgrundlag for inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsen, omtaler forholdet mellem inkassoomkostningerne og adgangen til at opkræve rykkergebyrer under inkasso.

Da der er udtrykkelig lovhjemmel til at opkræve rykkergebyrer, skal der være klare holdepunkter for, at adgangen til at opkræve rykkergebyrer ikke også finder anvendelse under inkasso. Dette synspunkt bestyrkes af, at hjemmelen til rykkergebyrer findes i den lov, der også hjemler fordringshaverens krav på udenretlige inddrivelsesomkostninger, og tilmed i to på hinanden følgende bestemmelser. Sådanne klare holdepunkter kan ikke påvises.

Derfor tiltrædes det synspunkt, som Østre Landsret gav udtryk for i U 2002.2589 Ø, nemlig at der ikke er grundlag for at fastslå, at det med rentelovens § 9 a, og nu § 9 b, har været tilsigtet at udvide eller indskrænke de situationer, hvor en rykkerskrivelse i anledning af betalingsmisligholdelse udløser et gebyr. De omkostninger, som er belastet skyldner ved sagens overgivelse til inkasso, omfatter ud over indledende ekspeditioner blandt andet oprettelse af et frivilligt forlig samt indgåelse af afdragsordning med skyldneren og kontrol med, at ordningen overholdes. Inkassoomkostningerne omfatter derimod ikke (efter den 1. august 2002) en udsendelse af en rykker i anledning af en konstateret misligholdelse af den indgåede afdragsordning. Denne del af inkassators arbejde udløser derfor ret til gebyr efter rentelovens § 9 b.

Den omstændighed, at der – som anført af fagedretten i Aarhus – ikke i forarbejderne til renteloven, eller i øvrigt i forbindelse med indførelse af regler om retlig behandling af sager om mindre krav om betalingspåkrav, eller i forbindelse med ændring af retsplejelovens regler om sagsomkostninger er taget stilling til citatet fra betænkning 1341/1997 endsiges er taget afstand derfra, kan ikke tillægges betydning, allerede fordi den pågældende betænkning ikke beskæftigede sig med regulering af den udenretlige inddrivelse, hvilket er emnet for rentelovens §§ 9 a og 9 b.

Man kan ikke med rimelighed hævde, at selv den ekstraordinært opmærksomme høringspart fra fordringshavers side burde have ihukkommet den citerede passus i betænkning nr. 1341 fra 1997, da der – år senere, og uden at bemærkningerne blev gentaget – blev fremsat forslag om noget helt andet, nemlig nye regler i renteloven, først om rykkergebyrer og senere om udenretlige inddrivelsesomkostninger i øvrigt. Og da der i 2004 blev afgivet betænkning om indførelse af en forenklet retlig inkassoproces og en småsagsproces, var der heller ikke anledning til at forholde sig til spørgsmålet om rykkergebyrer under den udenretlige inddrivelsesarbejde. De citerede bemærkninger fra 1997 var ikke relevante for disse lovændringer og blev da heller ikke gentaget.¹¹

Inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, første led

Denne bestemmelse medfører en maksimering af de udenretlige inddrivelsesomkostninger, jf. betænkningens bilag 1. Højesteret har statueret, at fordringshaver ikke derudover kan forlange udgifter erstattet, der må anses for at være en del af sædvanligt inkassoarbejde (U 2013.2941 H om gebyr for indbetalingskort og for adressesøgning og U 2016.2493 H om gebyr for adressesøgning). I U 2013.2941 H udtalte Højesteret blandt andet:

“Det maksimale beløb, der er fastsat i bilag 1, må efter ordlyden af bekendtgørelsens § 3 sammenholdt med § 4 antages at skulle dække de rimelige udgifter, som en inkassovirksomhed har til henholdsvis udarbejdelse og indgåelse af en betalingsaftale med skyldneren (frivilligt forlig) og til administrationen heraf. Fremsendelse af girokort og adressesøgning må efter Højesterets opfattelse anses for en del af sådant sædvanligt inkassoarbejde, og udgifterne dertil er derfor indeholdt i inddrivelsesomkostningerne og dermed omfattet af de begrænsninger, der er fastsat i bilag 1 til bekendtgørelsen.”

Sædvanlig administration af en betalingsaftale indebærer mange opgaver, herunder evt. udsendelse af indbetalingskort (efter Højesterets opfattelse), undersøgelse af skyldners adresse ved returneret post (efter Højesterets opfattelse), modtagelse af betaling, kontering på klientkonto, bogføring, registrering, beregning og tilskrivning af renter, beregning af restgæld, evt. oplysning herom til skyldneren, orientering og evt. afregning overfor fordringshaveren og fremnotering med henblik på kontrol af, om næste ydelse betales.

Fælles for de forhold, som Højesteret pådømte og for de øvrige beskrevne sædvanlige administrative opgaver er, at der ikke er særskilt lovhjemmel til at opkræve gebyr for de pågældende ydelser. Anderledes forholder det sig med rykkergebyrer. Denne forskel er helt afgørende, og den udtrykkelige lovhjemmel til at opkræve rykkergebyrer må bringe denne mulighed for omkostningsdækning uden for det område, der reguleres af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, første led.

Fremsendelse af en rykker udspringer således af et forhold, som ikke med rimelighed kan anses for sædvanligt i omkostningsmæssig forstand, nemlig at skyldner misligholder en indgået aftale om betaling, hvilket – for fordringshavers regning – medfører yderligere arbejde for inkassator. Ganske vist er det ikke usædvanligt, at en skyldner misligholder en afdragsordning, der er aftalt under et inkassoforløb. Men det kan ikke med rimelighed omkostningsmæssigt anses for at være omfattet af sædvanlig administration af en afdragsordning, at inkassator for fordringshavers regning skal rykke skyldner for betaling af ydelser, som skyldner har indgået aftale om at betale – efter at skyldner har haft fornyet anledning til at oveveje sin egen betalingssevne nøje.

Det er velbegrundet, at skyldner i overensstemmelse med rentelovens § 9 b særskilt skal erstatte fordringshavers omkostninger i

¹¹ Reform af den civile retspleje III, Adgang til domstolene, Afgivet af Retsplejerådet, betænkning nr. 1436, 2004.

anledning af, at skyldner under et inkassoforløb (på ny!) misligholder en aftale om betaling, og at der i den anledning rykkes for betalingen – uanset at der er opkrævet eller tilkendt fulde “takstmæssige” inkassoomkostninger. Der kan ikke anses at være en beskyttelsesværdig modstående interesse hos skyldner.

Inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, andet led

Denne bestemmelse er en undtagelse til den generelle beløbsmaksimering af de udenretlige inddrivelsesomkostninger i bekendtgørelsens bilag 1 og er sålydende:

“Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger faktisk overstiger dette beløb.”

Det fremgår ikke af dissensen, men den dissentierende (konstituerede) landsdommer i sagen U 2016.3458 V kan have haft denne undtagelsesbestemmelse i tankerne.

Det synspunkt kan tiltrædes, at rykkergebyr efter rentelovens § 9 b må anses for at være en både rimelig og relevant omkostning under inkassoforløbet, der omkostningsmæssigt ikke kan anses for omfattet af sædvanligt inkassoarbejde, og at det således er en omkostning, der kan opkræves ud over det beløbsmaksimum, der er fastsat i bekendtgørelsens bilag 1.

5. Rentelovens § 9 b, stk. 2, anden sætning

Denne bestemmelse er ikke relevant i kritikken af Vestre Landsrets afgørelser. Men på baggrund af FM 2013.64, og da spørgsmålet om rykkergebyrer under inkasso i det hele taget påkalder sig opmærksomhed, skal den omtales nærmere her.

Det følger af rentelovens § 9 b, stk. 2, anden sætning, at hvis skyldneren inden for en sammenhængende periode til stadighed har været i restance vedrørende samme skyldforhold, kan der højst kræves rykkergebyr for tre rykkere vedrørende restancen i den pågældende periode.

I FM 2013.64 havde fogedretten afvist sagen med den begrundelse, at der var krævet gebyr for flere end 3 rykkere i en situation, hvor skyldner inden for en sammenhængende periode til stadighed havde været i restance vedrørende samme skyldforhold.

Det fremgår af referatet i Fuldmægtigen, at det krav, der var omfattet af den misligholdte afdragsordning omfattede en hovedstol med tillæg af tidligere, af fordringshaveren opkrævede rykkergebyrer efter rentelovens § 9 a, stk. 1 og 2, inkassogebyr efter rentelovens § 9 b, stk. 1 og 3 for overgivelse til advokat samt renter og udenretlige inkassoomkostninger efter bekendtgørelsens § 3 og bilag 1. Østre Landsret konstaterede, at der var indgået en aftale om afdragsordning for *det samlede beløb*. På den baggrund konkluderede landsretten, at der var adgang til at opkræve gebyr for rykkere, der var sendt med rimelig grund og i øvrigt i overensstemmelse med betingelserne i rentelovens § 9 b.

Østre Landsrets afgørelse er udtryk for det synspunkt, at der ikke er tale om *det samme skyldforhold*, når der efter at sagen er overgivet til inkasso indgås aftale om afvikling af hovedstolen med tillæg af renter, gebyrer og udenretlige inddrivelsesomkostninger. Dette synspunkt kan tiltrædes.

Stigningen i den samlede gæld under et inkassoforløb er naturligvis en konsekvens af skyldners fortsatte misligholdelse, men den beror på andre omstændigheder end kreditors fortsatte levering af den ydelse, der skal betales for. Der er således ikke tale om, at gælden så at sige automatisk stiger på grund af fortsat misligholdelse, således som det for eksempel er tilfældet, hvis en lejer i flere på hinanden følgende måneder undlader at betale husleje m.v. Stigningen i den samlede gæld under et inkassoforløb er derimod til dels udløst af et kompensationskrav, som kreditor ud fra erstatningsretlige synspunkter og med lovhjemmel opnår i anledning af, at kreditor overlader det til andre at inkassere gælden.

Den gæld, som der under inkassoforløbet indgås aftale om at afdrage, omfatter både den oprindelige hovedstol og et efterfølgende opstået, lovhjemlet omkostningskrav. Derfor er der ikke længere tale om *det samme skyldforhold*, som dannede grundlag for de gebyrbelagte rykkere, fordringshaveren fremsendte før inkasso.

6. Sammenfattende bemærkninger

I spørgsmålet om, hvorvidt der kan opkræves rykkergebyr under et inkassoforløb hersker der nu forskellig retstilstand i de to landsretters områder, og der er ikke enighed i Vestre Landsret om afgørelsernes konklusion. Dette er i sagens natur uholdbart, og man må håbe, at Højesteret får lejlighed til at afklare retstilstanden på dette område.

Efter beløbsmaksimeringen i 2002 af fordringshavers krav på kompensation for udenretlige inddrivelsesomkostninger, blev denne kompensation nedsat så drastisk i forhold til tidligere, at betragninger fremsat forud for 2002 om, hvad “inkassosalæret” dækkede, ikke længere kan lægges ukritisk til grund.

Da der er udtrykkelig lovhjemmel til at opkræve rykkergebyrer, skal der være klare holdepunkter for, at adgangen til at opkræve sådanne gebyrer ikke finder anvendelse også under inkasso. Sådanne klare holdepunkter kan ikke påvises. Det er derimod velbegrunnet, at skyldner i overensstemmelse med rentelovens § 9 b særskilt skal erstatte fordringshavers omkostninger i anledning af, at skyldner under et inkassoforløb misligholder en aftale om betaling.

Rykkergebyr efter rentelovens § 9 b må i øvrigt og i konsekvens heraf anses for at være en både rimelig og relevant omkostning under inkassoforløbet, der omkostningsmæssigt ikke kan anses for omfattet af sædvanligt inkassoarbejde, og det er således er en omkostning, der – evt. med hjemmel i inddrivelsesomkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, anden sætning – kan opkræves ud over det beløbsmaksimum, der er fastsat i bekendtgørelsens bilag 1.